

AKTUALNA TEMA

PLANIRANJE IN KADRI

Pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov so na gospodarskem področju zelo pomembne. Občina je v razmerju do gospodarskih organizacij neposredni zastopnik skupnosti, medtem ko okraji širše regulirajo gibanja in pogoje gospodarskega življenja na svojem področju. Okraji in občine razpolagajo tudi s čedalje večjimi, sedaj že znatnimi sredstvi družbenih skladov. Njihove pristojnosti — posebno občin — pa potemtakem tudi odgovornost za gospodarski razvoj se lahko v prihodnje samo še bolj povečajo. Vse to postavlja pred občinske in okrajne ljudske odbore tudi pomembne naloge v planiranju gospodarskega razvoja svojega področja.

Zato se organiziranje službe za gospodarsko planiranje vsiljuje kot nujna potreba vseh okrajev in gospodarsko razvitih občin. To občutijo okraji in občine posebno v tem trenutku ker je sedaj v toku izdelava perspektivnih planov. Danes ima namreč le malo okrajev dovolj dobro organizirano službo za planiranje, ki brez večjih težav in pravočasno lahko opravi vsa dela pri izdelavi perspektivnih planov. V nekaterih okrajih Srbije delajo zavodi za gospodarsko planiranje z zelo majhnim številom uslužbenecv. Strokovna izobrazba kadrov v teh zavodih je nezadostna. So tudi taki primeri, da zavod za gospodarsko planiranje okraja, ki sicer spada med bolj razvite okraje, nima nobenega uslužbenca z dovršeno ekonomsko fakulteto.

Zato je ena izmed važnejših nalog okrajnih ljudskih odborov, da čim prej okrepijo službo za planiranje. Konkretiziranje gospodarske politike z lokalnimi perspektivnimi ali tekočimi družbenimi plani niti v prihodnje ne bo prepuščeno tem organom, ker je to delo, ki terja angažiranje družbeno političnih in gospodarskih organizacij, njihovih združenj kakor tudi vseh drugih činiteljev, a posebno ljudskih odborov. Pa vendar ne more miniti uspešno opravljanje tako velikega in pomembnega dela, kakor je izdelava perspektivnih planov, brez težav, kolikor ne bomo imeli dobro organizirane službe za planiranje. Te niso potrebne samo sedaj, ko se izdelujejo perspektivni plani, temveč bodo imele svoje popolno opravičilo tudi v prihodnje.

DELAJMO VEČ V KOOPERACIJI

Odgovori Franca Leskoška na vprašanja »Naše skupnosti«

Brez produktivnejšega dela in večje proizvodnje materialnih dobrin ter uslug ni mogoče učinkovito delati za izboljšanje žiljenjskega standarda. To je postalo spoznanje, s tem samim pa tudi prvina zavesti širokega kroga delovnih ljudi naše države, ki se v mestu in na vasi, v kmetijstou in drugih vejah — skratka na vseh področjih družbene proizvodnje — z množično podjetnostjo resno prizadevajo, da bi proizvajali bolje in več, zavedajoč se, da je to edina realna osnova, na katero se opira zadovoljitev družbenih potreb in potreba vsakega posameznika, a tudi ves družbeni napredek. V zvezi z naporji, ki se jih v tem pogledu lotevajo delavski sveti kot organizatorji in upravljalci proizvodnje, se je naš urednik obrnil na tovariša Franca Leskoška, predsednika komisije za delovno storilnost in delovne odnose, in ga zaprosil, da odgovori na nekatera vprašanja s tega področja.

VPRASANJE: VI NEPOSREDNO SPREMLJATE ŽIVLJENJE DELOVNIH KOLEKTIVOV IN DEJAVNOST DELAVSKIH SVETOV. KATERI UKREPI DELAVSKIH SVETOV SO PO VAŠEM MNEVNJU IMELI NAJPOZITIVNEJSI VPLIV NA POVEČANJE PROIZVODNJE IN DELOVNO STORILNOST. KAKOR TUDI, KATERE SO OSNOVNE SLABOSTI TEH ORGANOV DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA PRI RESEVANJU TEH VPRASANJ?

ODGOVOR: Točno je, jaz spremljam življenje delovnih kolektivov in delo organov delavskega samoupravljanja. Kakor vam je znano, so delavski sveti osnovna institucija, ki daje pečat vsej naši družbeni ureditvi. Zato je njihov pomen mnogo večji in se ne omejuje samo na proizvodno področje. Toda, če se omejimo tudi na samo proizvodnjo, se moramo spomniti, da smo imeli strogo centralistično planiranje in administrativno vodenje podjetij. Takrat je bila proizvodnja planirana do podrobnosti, surovine prav tako. Včasih se je planiralo preveč, včasih pa premalo. Cene so bile določene, namesto prodaje pa smo opravljali distribucijo. Podjetju smo odredjali, kaj bo, kako bo in koliko bo proizvajalo. V takih razmerah je bila iniciativa delavcev majhna, ali pa je sploh ni bilo. De-

lovni kolektiv ni imel druge naloge, kakor da izvršuje to, kar je dobil od zgoraj, kar je bilo planirano.

Planirana je bila tudi delovna sila, pogosto brez stvarnih in znanstvenih norm. Od tod se je v podjetjih nabralo tudi preveč delovne sile. Vse to skupaj pa je moralo vplivati na proizvodnjo in delovno storilnost.

Ko so delovni kolektivi začeli upravljati podjetja, je nastal nov položaj. Res je, da tudi tedaj stvar ni takoj napredovala in brez težav. Potrebno je bilo pridobiti si izkušnje in se učiti v sami praksi upravljanja. Zato smo imeli v tem času razne slabosti, pomanjkljivosti in druge negativne pojave, ki so vplivali, da se produktivnost ni povečala. Vse to je popolnoma normalno in razumljivo, posebno če upoštevamo neprilike, ki so nam jih v tem času delali iz inozemstva. Vendar zaradi pomoči, ki so jo nudili delavskim svetom organi oblasti, Zveza komunistov in sindikat, so ti prvotne slabosti in pomanjkljivosti ugotavljali in odpravljali, se iz prakse učili in postali tak činitelj, brez katerega si niti ne moremo zamisliti nadaljnega napredka našega gospodarstva in družbe v celoti. Delavsko samoupravljanje je dvignilo upravljanje gospodarstva na višjo raven in odprlo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Na četrti in peti strani objavljamo:

Gospodarstvo v prvi polovici leta

svetlo perspektivo našim delovnim ljudem. Razumljivo je, da imamo tudi danes slabosti v delu delavskih svetov. O njih je bilo govora na nedavnem Kongresu delavskih svetov. Ob tej priložnosti je bila sprejeta tudi resolucija, ki bo po mojem mnenju mnogo pomagala organom delavskega samoupravljanja, da bodo svoje delo še bolj izboljšali.

Vprašali ste, kateri ukrepi delavskih svetov so najbolj pozitivno vplivali na delovno storilnost v proizvodnji. Lahko rečem, da se delovni kolektivi zelo trudijo, da bi povečali proizvodnjo in delovno storilnost. Delovni kolektivi in sveti pa nimajo v rokah vseh činiteljev, s katerimi je mogoče učinkovito vplivati na delovno storilnost v podjetjih. Ali pa jih nimajo dovolj. Činitelje, ki vplivajo na produktivnost, je mogoče razvrstiti v dve skupini: prvič so to dejstva, na katera delavski sveti ne morejo neposredno vplivati, ker so predvsem rezultat ukrepov naše gospodarske politike in predpisov, in drugič je to tisto, kar spada v področje pooblastil gospodarske organizacije. Kar se tega drugega tiče, so delavski sveti storili in se lotevajo vrste ukrepov, ki so pozitivno vplivali tako na proizvodnjo kakor tudi na produktivnost. Z njihovimi ukrepi in vplivom je bila dosežena boljše delovna disciplina, popolnejša delovna in higienska zaščita, čeprav je mogoče tu še veliko tega napraviti, posebno v nekaterih podjetjih. Iz takih ukrepov neposredno izhajajo manj primerov nesreč, manj bolnih, manj kvarov na strojih in napravah. Boljša je tudi priprava in organizacija dela, kontrola nad procesom proizvodnje, material se troši bolj ekonomično, izboljšana je notranji transport in skladiščna služba. V večjem številu podjetij so v ta namen dobro izkoristili tarifni pravilnik, posebno pa sistem premij in norm. Posebej je treba poudariti tudi razne kurze in tečaje, ki so bili organizirani na pobudo delavskih svetov in na katerih so pridobivali delavci tehnično in politično izobrazbo, kar ni ostalo brez pozitivnega vpliva na delovno storilnost.

Povedal bi nekaj tudi o slabostih, ki negativno vplivajo na povečanje proizvodnje in delovne storilnosti. Tudi tu bi se ustavil samo pri nekaterih pomanjkljivostih, pravzaprav pri tistih, ki terjajo, da jih posebej poudarimo.

Prva taka slabost je težnja k avtarkiji podjetja. Po mojem mnenju vodi taka težnja podjetje k neracionalnemu delu, mu onemogoča vzdrževanje standarda delov, zahteva več raznih surovin, podražuje proizvodnjo, pogojuje nepopolno izkoriščanje zmogljivosti, terja več visokokvalificiranega kadra itd. Naša podjetja bi se morala bolj specializirati, uvesti tipizacijo izdelkov in več delati v kooperaciji. S tem bi dosegla racionalnejšo proizvodnjo, boljše organizacijo podjetja, manjšo potrebo po visokokvalificiranih kadrih, večjo produktivnost in boljše plače.

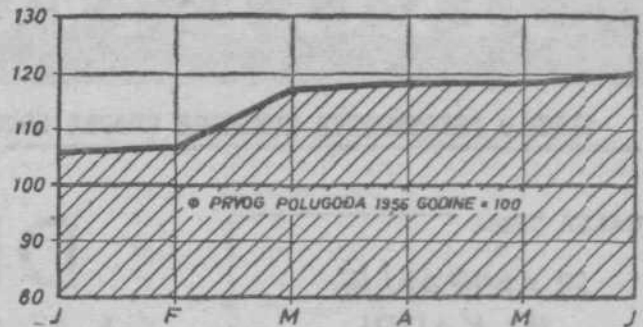
Drugi tak negativni pojav je tudi neupoštevanje stvarnih potreb tržišča. Dogaja se namreč, da izvrši neko podjetje vse priprave, da bi začelo proizvajati nov izdelek. Tisti trenutek, ko se pojavi s takim načrtom, se jih javi še drugih deset z namero, da bodo proizvajala isto in pri tem ne upoštevajo, ali je to družbi potrebno ali ni. To je škoda; na več strani novi stroji, novo orodje, nov kader, neracionalna proizvodnja, neizkoriščene zmogljivosti, a zraven tega še problem prodaje.

Ce bi te slabosti odpravili, bi bil to velik korak naprej v razvoju našega gospodarstva. Tu bi delavskim svetom morali bolj pomagati strokovna združenja, zbornice in drugi činitelji. Posebno nekaterim izmed njih je treba pomagati, da bodo izpopolnili svoj stil in delovno metodo in da bodo obvladali našo ekonomsko politiko, ker se ta politika prav v podjetjih konkretizira. Od tega, koliko bodo podjetja ali delovni kolektivi popolneje razumeli to politiko, bo odvisen tudi tempo, s katerim bomo lahko napredovali v povečanju delovne storilnosti in povečanju nacionalnega dohodka.

DELOVNA STORILNOST

GIBANJE DELOVNE STORILNOSTI V INDUSTRIJI FLRJ V PRVEM POLLETJU LETA 1957

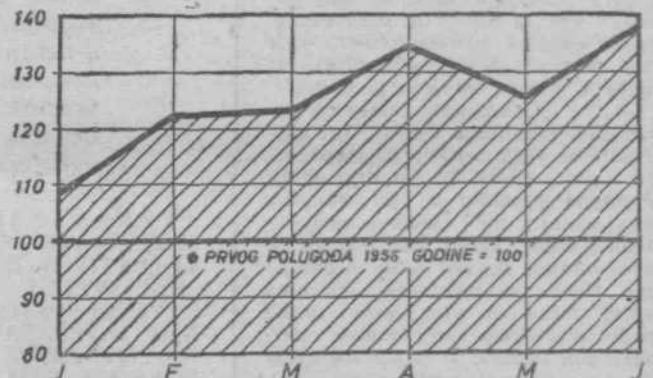
v primerjavi s prvim polletjem leta 1956

Delovna storilnost v industriji, računana po gibanju proizvodnje in številu zaposlenih, je od leta 1952 do leta 1956 rasla počasi, od druge polovice lanskega leta pa se je začela hitreje povečevati. Po prvih podatkih se je ta težnja uveljavila tudi letos, ker je rasla industrijska proizvodnja hitreje kakor se je povečalo število zaposlenih. Povečanje produktivnosti je bilo doseženo bolj ali manj v vseh vejah, posebno v bazični industriji. Vendar je treba odstopke povečanja produktivnosti, ki ga dobimo s primerjanjem proizvodnje in števila zaposlenih v neki meri popraviti glede na to, da je bila proizvodnja lani nizka. Pri oceni gibanja delovne storilnosti je treba vsekakor upoštevati tudi druge činiteleže.

GIBANJE DELOVNE STORILNOSTI V CRNI METALURGIJI FLRJ V PRVEM POLLETJU LETA 1957

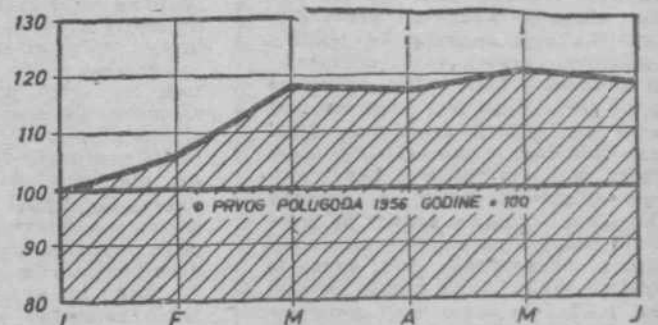
v primerjavi s prvim polletjem leta 1956

Pripombe o gibanju delovne storilnosti v industriji sploh se nanašajo tudi na posamezne industrijske veje. Kakor je razvidno iz grafikona je bilo v črni metalurgiji realizirano sorazmerno visoko povečanje produktivnosti.

GIBANJE DELOVNE STORILNOSTI V KEMIČNI INDUSTRIJI FLRJ V PRVEM POLLETJU LETA 1957

v primerjavi s prvim polletjem leta 1956

Kemična industrija je kljub znatni zastarelosti številnih objektov povečala delovno storilnost v prvem polletju letošnjega leta za 13% v primerjavi s prvimi 6 meseci lanskega leta. To je doseženo predvsem s popolnejšim izkoriščanjem zmogljivosti velike kemične industrije za proizvodnjo umetnih gnojil.